

Nowy Kodeks Etyczny Psychologa PTP

Anna Bogatyńska-Kucharska, Katarzyna Sikora, Małgorzata Steć, Marcin Szafrąński.

W dniu 2.12.2018. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Psychologicznego przyjęło nowy Kodeks Etyczny Psychologa. Jest to ważne wydarzenie dla całego środowiska psychologów w Polsce, szczególnie zaś dla krakowskiej psychologii, jako że projekt Kodeksu przygotowany został przez zespół wywodzący się z Krakowskiego Oddziału PTP w składzie: Anna Bogatyńska-Kucharska, Katarzyna Sikora, Małgorzata Steć, Marcin Szafrąński.

Walne Zgromadzenia Delegatów 30.11.2018r. pozytywnie zaopiniowało projekt wprowadzenia hierarchicznej struktury regulacji etycznych, zamiast tworzenia jednego bardzo obszernego Kodeksu. Zgodnie z tym założeniem, przyjęty **Kodeks stanowi dokument główny**, natomiast w dalszej kolejności podjęte zostaną prace nad tworzeniem regulacji szczegółowych – kodeksów etycznych poświęconych określonym działaniom psychologicznym (m.in. badaniom naukowym w psychologii, diagnozie, poradnictwie itp.) oraz jeszcze bardziej szczegółowych standardów (np. poświęconych diagnozie dzieci). Gorąco **zachęcamy Państwa do włączenia się w te prace poprzez tworzenie oddolnych zespołów ekspertów z danego obszaru przygotowujących szczegółowe zapisy**. Z ramienia nowo wyłonionego Zarządu Głównego PTP chęć dalszych prac nad Kodeksem zadeklarowali: Małgorzata Steć, Marcin Szafrąński, Małgorzata Toeplitz-Winiewska.

Walne Zgromadzenie Delegatów przyjęło także Uchwałę o zwołaniu w listopadzie 2019r. jednodniowego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które zajmie się przede wszystkim regulacjami etycznymi naszego zawodu.

Pełny tekst nowoprzyjętego Kodeksu dostępny jest aktualnie na stronie: <http://ptp.krakow.pl/wp-content/uploads/2018/12/Nowelizacja-Kodeksu-2122018.pdf>, a niebawem zostanie zamieszczony na stronie głównej PTP.

Zespół chciałby przybliżyć nowy Kodeks członkom Towarzystwa poprzez informacje zamieszczane w kilku kolejnych wydaniach Newslettera. Poniżej przedstawiamy krótką historię pracy zespołu oraz jego podstawowe założenia.

Prace zespołu przygotowującego Kodeks

(zamieszczony w tej części tekst stanowi część artykułu Nowelizacja Kodeksy Etycznego Psychologa – założenia i podstawy projektu, obecnie w trakcie publikacji)

Decyzja o rozpoczęciu prac nad nowelizacją dotychczas obowiązującego Kodeksu Etyczno-Zawodowego Psychologa zapadła w listopadzie 2015 roku w Warszawie podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Prace nad projektem miały zostać podjęte przez zespół już wcześniej przygotowujący się do ich przeprowadzenia, w tym od strony merytorycznej wymagającej kilkuletnich przygotowań, a więc analiz istniejących dokumentów, zgromadzenia opinii, komentarzy, analizy dostępnej literatury, a także rozlicznych aktów prawnych. Do zespołu weszło czworo członków Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Psychologicznego będących psychologami czynnymi zawodowo (działających zarówno w obszarze praktyki, jak i w obszarze działalności naukowo-dydaktycznej) i posiadających stosowne kwalifikacje (m.in. wiedzę dotyczącą etyki zawodu, etyki ogólnej i szczegółowej, wiedzę z zakresu prawa oraz filozofii). Podejmując decyzję w sprawie nowelizacji Kodeksu Walne zgromadzenie miało na celu dostosowanie istniejących zapisów do aktualnie obowiązujących warunków wykonywania zawodu psychologa. Nowy Kodeks Etyczny Psychologa (KEP) został przyjęty przez Walne Zgromadzenie Delegatów w grudniu 2018.

Dotychczas obowiązujący Kodeks Etyczno-Zawodowy Psychologa (KE-ZP) powstał w 1986 roku, zaś ostatnia jego nowelizacja miała miejsce w 1992 roku. Na przestrzeni tych lat dokonały się rozliczne zmiany w zakresie prawnych uwarunkowań wykonywania zawodu psychologa. Jednocześnie w sposób istotny zmieniły się formy wykonywania zawodu, w tym powstały zupełnie nowe działania, jak usługi psychologiczne on-line. Dodatkowym argumentem za nowelizacją lub stworzeniem nowego Kodeksu była potrzeba jego dostosowania do zapisów Meta-Kodeksu (Meta-code) European Federation of Psychologists Associations (EFPA) zwłaszcza pod względem formy.

Inicjatywy i informacje

PTP

Nowy Kodeks Etyczny Psychologa PTP

**Anna Bogatyńska-Kucharska, Katarzyna Sikora, Małgorzata Steć,
Marcin Szafranski.**

Inicjatywy i informacje

PTP

Zespół ds. nowelizacji podjął się zadania w trybie zbliżonym do prac zespołu przygotowującego Universal Declaration of Ethical Principles for Psychologists. W pierwszej kolejności zostały przeanalizowane istniejące kodeksy etyczne oraz regulacje polskie oraz międzynarodowe związane ze stowarzyszeniami psychologów. Analizie poddano także dostępną i aktualną literaturę tematu o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Ze względu na pewien porządek prac przyjęto, że podjęta zostanie próba stworzenia zapisów kodeksu od nowa. Przeformułowywanie istniejącego tekstu było nie tylko zbyt trudnym, ale ze względów formalnych niemożliwym zadaniem. Podjęto jednak starania, by nowy Kodeks w sposób ideowy oraz merytoryczny bezpośrednio odnosił się do dotychczasowych zapisów. Działania zespołu zostały upublicznione (raporty składane ZG PTP, informowanie Sekcji i Oddziałów PTP o postępach w pracach, apel do środowiska z prośbą o bieżące komentarze i uwagi, a także wystąpienia konferencyjne, w tym panele dyskusyjne - m.in. sesja tematyczna podczas XXXVI Kongresu naukowego PTP w Gdańsku we wrześniu 2017 roku oraz w całości poświęcona tematyce kodeksu i etyki zawodowej psychologów ogólnopolska konferencja „Dylematy etyczne psychologów” w listopadzie 2017 roku w Krakowie, w Akademii Ignatianum).

Tekst Kodeksu w swojej ostatecznej formie powstał w marcu 2018 roku i w tym samym czasie został przesłany i udostępniony do konsultacji przez członków PTP za pośrednictwem Sekcji i Oddziałów. Trzy miesiące później – po uwzględnieniu otrzymanych uwag środowiska – został przekazany Zarządowi Głównemu do podjęcia dalszych prac. [W grudniu 2018 roku decyzją Walnego Zgromadzenia Delegatów PTP tekst Kodeksu Etycznego Psychologa \(KEP\) powstały w oparciu o przedstawiony przez zespół projekt został formalnie przyjęty jako obowiązujący Kodeks Etyczny Psychologa \(KEP\).](#)

Główne założenia Kodeksu

Należy przede wszystkim podkreślić, że kodeks etyczny stanowi tylko element etyki zawodu psychologa, obejmującej także normy przyjmowane oraz realizowane przez psychologów. Oznacza to, że nie da się stworzyć kodeksu, który obejmowałby cały zakres etyki zawodowej, ani rozstrzygał wszelkie pojawiające się w naszym zawodzie wątpliwości czy dylematy etyczne. Kluczowa pozostaje indywidualna świadomość i wrażliwość etyczna psychologów, stanowiąca istotny wymiar naszego profesjonalizmu. Świadomość i wrażliwość, która powinna być stale indywidualnie rozwijana. Kodeksy etyki w tym rozumieniu stanowią wyraz rozwijania właśnie świadomości i wrażliwości etycznej, z drugiej mogą stanowić wskazówkę i inspirację do jej rozwoju. W związku ze zmieniającym się stanem wiedzy powinny także być regularnie nowelizowane.

Uwzględniając bardzo szerokie spektrum pracy psychologów: biznes, edukacja, ochrona zdrowia, służby mundurowe i wiele innych, niemożliwym staje się stworzenie zapisów szczegółowych, które dotyczyłyby wszystkich obszarów czy aspektów (badania naukowe, diagnoza, dydaktyka, poradnictwo, opiniowanie itd., itp.) naszej pracy. Po długich dyskusjach zespół doszedł do wniosku, że jedyne, co może łączyć wszystkich praktykujących psychologów (zatem także badaczy) to wartości. Z tego względu przedłożony projekt stanowi w swej zasadniczej mierze opis wartości wyrażonych zasadami ogólnymi, którymi kieruje się psycholog. Z tych samych powodów nie znalazło się w nim wiele istotnych zapisów np. dotyczących pracy z dziećmi czy osobami o ograniczonej możliwości podejmowania autonomicznych decyzji. Zapisy takie są bardzo ważne, dlatego warto tworzyć kolejne, bardziej szczegółowe regulacje.

Przyjęty kodeks składa się z: preambuły, zasad ogólnych, praw odbiorcy i praw psychologa oraz słownika głównych pojęć. Kluczowym dla jego funkcjonowania jest przyjęcie postulatu o tworzeniu hierarchicznej struktury regulacji etycznych, w której, jak pisano wcześniej właśnie przyjęty Kodeks stanowi regulację nadrzędną, natomiast szczegółowe zapisy stosowane są zależności od specyfiki działań podejmowanych przez konkretnych psychologów.

W kolejnym Newsletterze przedstawimy Państwu preambułę oraz zasady ogólne nowego Kodeksu.